Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2025, sp. zn. 11 Tdo 305/2025, ECLI:CZ:NS:2025:11.TDO.305.2025.1

Číslo: 42/2026

Právní věta:

Podmínky pro konání řízení proti uprchlému podle § 302 a násl. tr. ř. v řízení před soudem jsou splněny, pokud obviněný po odhalení své trestné činnosti byl srozuměn s tím, že proti jeho osobě může být zahájeno trestní stíhání, a proto odcestoval z České republiky do svého domovského státu s úmyslem vyhnout se danému trestnímu stíhání, přičemž místo svého pobytu zastřel, takže se stal nedostupným i pro příslušné cizozemské orgány a rovněž pro využití mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.04.2025

Spisová značka: 11 Tdo 305/2025

Číslo rozhodnutí: 42

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení proti uprchlému

Předpisy: § 302 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného L. T. Q. proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 10. 2024, sp. zn. 6 To 29/2024, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 32 T 7/2020.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 4. 2024, sp. zn. 32 T 7/2020, byl obviněný L. T. Q. (dále též jen „obviněný“ či „dovolatel“), v rámci řízení vedeného proti uprchlému, uznán vinným zvlášť závažným zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, kterého se dopustil v jednočinném souběhu se zločinem krádeže podle § 205 odst. 1, odst. 4 písm. a), písm. c) tr. zákoníku. Za uvedené jednání byl podle § 283 odst. 4 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku krajským soudem odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání deseti let, pro jehož

výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku byl obviněnému dále uložen trest vyhoštění z území České republiky na dobu osmi let.

2. Výše citovaný rozsudek Krajského soudu v Ostravě byl v zákonné lhůtě napaden ve všech výrocích odvoláním obviněného podaným prostřednictvím jeho obhájce. O tomto řádném opravném prostředku následně rozhodl Vrchní soud v Olomouci, který svým usnesením ze dne 10. 10. 2024, sp. zn. 6 To 29/2024, odvolání obviněného v rámci řízení vedeného proti uprchlému podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodné.

3. V této trestní věci obviněného se přitom jednalo v pořadí již o druhé meritorní rozhodnutí obou soudů nižších stupňů. První odsuzující rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2021, sp. zn. 32 T 7/2020, jakož i usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 6. 2021, sp. zn. 5 To 18/2021 (dále jen „ zrušená rozhodnutí soudů nižších stupňů“), jímž bylo rozhodnuto o zamítnutí odvolání obviněného proti prvnímu rozsudku krajského soudu, však byly na základě dovolání podaného osobou obviněného usnesením Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2021, sp. zn. 11 Tdo 1226/2021, podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušeny s tím, že Krajskému soudu v Ostravě bylo podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, neboť se dostatečně nezabýval otázkou splnění zákonných podmínek vedení řízení proti uprchlému.

4. V tomto bodě byl popsán skutek, jímž se obviněný L. T. Q. podle zjištění Krajského soudu v Ostravě dopustil uvedených trestných činů.

II.
Dovolání obviněného a vyjádření k němu

5. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 10. 2024, sp. zn. 6 To 29/2024, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 4. 2024, sp. zn. 32 T 7/2020, napadl obviněný L. T. Q. prostřednictvím svého obhájce dovoláním, přičemž tak učinil v celém jejich rozsahu. V rámci odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku obviněný odkázal na dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. d) a písm. m) tr. ř., neboť podle jeho názoru byla v řízení porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání a současně bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až písm. l) tr. ř.

6. Obviněný v úvodu odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku namítl, že v dané trestní věci nebylo ve vztahu k jeho osobě možno konat řízení proti uprchlému, neboť nebyly splněny podmínky stanovené v § 302 a násl. tr. ř., podle kterého lze konat řízení proti uprchlému proti osobě, která se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá. V této souvislosti poukázal na to, že k okolnostem podstatným pro naplnění těchto podmínek bylo zjištěno pouze to, že se má zdržovat ve Vietnamu, tedy ve státě, jehož je státním občanem. Následně ve Vietnamu v roce 2018 prodal svůj byt, na adrese posledního pobytu je nedostupný a případně si zde nevyzvedává písemnosti. Dovolatel přitom zdůrazňuje, že z České republiky odcestoval již dne 9. 5. 2017, aniž se prokazatelně dozvěděl o tom, že by mohl být vůbec podezřelým z předmětné trestné činnosti. V této době ani nebyl vložen do Schengenského informačního systému, Krajský soud v Ostravě nevydal příkaz k zadržení jeho osoby a k zadržení celé skupiny pachatelů, kteří se podíleli na výrobě drogy v pěstírně ve XY, došlo až dne 20. 6. 2017. Podle jeho mínění tedy nelze bez dalšího hovořit o tom, že se úmyslně trestnímu řízení vyhýbá pobytem v místě svého trvalého bydliště v zemi, jejímž je státním příslušníkem, kde podle dosavadních zjištění také podniká a jediné, čím se později „provinil“, je to, že se s léty přestěhoval. Závěr o tom, že setrvává v zahraničí, aby se tak vyhnul svému trestnímu

stíhání v České republice, nelze podle jeho mínění opřít ani o to, že dne 23. 2. 2017 byl zadržen při objevení pěstírny ve XY již pravomocně odsouzený D. T. V. alias T. A. L., když nic nenasvědčuje závěru, že zpráva o zadržení kteréhokoli ze spolupachatelů byla dovolateli předána. Zároveň ve svém dovolání poukázal na to, že ve spise se nachází usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2022, sp. zn. 32 T 7/2020, jímž byla věc vrácena podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. k došetření se sdělením, že závěr státního zástupce o tom, že se obviněný svým pobytem v cizině vyhýbá trestnímu stíhání, je založen toliko na domněnkách, které nemají konkrétní podklad. Následně přitom v dané věci nedošlo v tomto ohledu k žádné změně a tento stav tak trvá i nadále.

7. Obviněný dále soudu prvního stupně vytýká, že nevyvinul dostatečné úsilí, aby zjistil místo jeho případného pobytu v jeho domovském státě a ověřil možnost jeho obeslání k jednání. Z obsahu příslušného spisového materiálu totiž podle dovolatele jasně plyne, že Krajský soud v Ostravě se stran šetření k možnému aktuálnímu místu jeho pobytu za účelem jeho předvolání k hlavnímu líčení omezil toliko na konstatování podkladů získaných či zajištěných již v řízení přípravném, doplněných o zjištění, že obviněný v červenci roku 2018 prodal svůj byt ve Vietnamu, úřadu nenahlásil žádnou novou adresu svého pobytu, k čemuž však neměl žádnou povinnost. Soud prvního stupně především pominul možnost vyžádání právní pomoci v cizím státu prostřednictvím tamějšího policejního orgánu ke zjištění adresy obviněného, stejně jako informovat ředitelství služby cizinecké policie v souladu s § 44 odst. 4 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Předvolání cizince, který podléhá vízové povinnosti, z cizího státu, totiž neobsahovalo poučení o postupu při podání žádosti o udělení víza a o náležitostech takové žádosti. Ke sděleným informacím Ministerstvem veřejné bezpečnosti Vietnamské socialistické republiky pak obviněný konstatuje, že poskytlo-li informace o době přicestování obviněného do Vietnamu a neposkytlo-li informace jiné, pak to bylo proto, že o jiné informace soud Ministerstvo veřejné bezpečnosti nežádal. K informacím zjištěným od styčného důstojníka Policie České republiky ve Vietnamu obviněný uvedl, že soud prvního stupně nesprávně vycházel z toho, že po tomto styčném důstojníkovi nelze požadovat sdělení, jaké informace zjištěny byly a co konkrétně učinil pro zjištění místa současného pobytu obviněného, případně pro jeho zadržení. Konstatování krajského soudu je v tomto směru podle obviněného navíc zavádějící, neboť se soud na styčného důstojníka neobrátil osobně sám, nýbrž prostřednictvím účastníka řízení, který má na jeho výsledku zájem, a jednak nejsou splněny podmínky přezkoumatelnosti telefonického sdělení vrchního komisaře Národní protidrogové centrály SKPV, Expozitura Brno, který věc konzultoval s jiným policistou na jiném místě.

8. Z výše uvedených důvodů obviněný závěrem svého mimořádného opravného prostředku navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 10. 2024, sp. zn. 6 To 29/2024, stejně jako jemu předcházející rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 4. 2024, sp. zn. 32 T 7/2020, a dále aby věc vrátil krajskému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

9. K dovolání obviněného zaslal své písemné stanovisko státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“), který k námitkám obviněného konstatuje, že v obecné rovině lze obviněným uplatněnou dovolací námitku stran konání řízení proti uprchlému v rozporu se zákonnými pravidly zakotvenými v § 302 a násl. tr. ř. pod jím vytýkaný dovolací důvod podřadit, nicméně z hlediska faktického posouzení podaného dovolání ji shledává zcela neopodstatněnou. Státní zástupce v tomto ohledu zdůraznil skutečnost, že Krajský soud v Ostravě požádal Ministerstvo spravedlnosti České republiky o zprostředkování realizace právní pomoci ze strany příslušných orgánů Vietnamské socialistické republiky, přičemž tímto postupem bylo zjištěno, že obviněný se již na původně známé a zjištěné adrese ve Vietnamu nezdržuje, svého bytu se v měsíci červenci roku 2018 zbavil a jeho aktuální pobyt není ani příslušným orgánům tohoto státu znám. Případné vyřízení právní pomoci požadované krajským soudem pak bylo podmíněno poskytnutím nové, aktuální adresy dovolatele, která však zmíněnému soudu známa nebyla a není. Uvedený soud současně provedl lustraci v Centrální evidenci stíhaných osob a Rejstříku trestů, pro aktualizaci informací požádal

dozorového státního zástupce o provedení opětovného šetření cestou styčného důstojníka Policie České republiky ve Vietnamské socialistické republice a komunikoval telefonicky s vrchním komisařem Národní protidrogové centrály SKPV, Expozitura Brno, přičemž ani těmito postupy nebyly zjištěny žádné relevantní informace, které by mohly vést ke zjištění místa současného pobytu dovolatele.

10. Ve vazbě na výše uvedené pak státní zástupce konstatuje, že oba soudy nižších stupňů dostály požadavkům předchozího kasačního rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2021, sp. zn. 11 Tdo 1226/2021, neboť na podkladě řádně zajištěných a provedených důkazů spolehlivě ověřily, že obviněný pobývá na neznámém místě pravděpodobně mimo území České republiky, přičemž činil aktivní kroky k tomu, aby se vyhnul svému trestnímu stíhání vedenému tuzemskými orgány činnými v trestním řízení. Právě obava z trestního stíhání v České republice, která u něj vyvstala poté, co se dozvěděl jednak o nálezu pěstírny konopí policejním orgánem a jednak o navazujícím zadržení spolupachatelů trestné činnosti, byla podle státního zástupce důvodem, pro který se rozhodl nevrátit do České republiky, kde jinak předtím zamýšlel pobývat dlouhodobě. Obviněný se tak rozhodl setrvat v cizině právě proto, aby se trestnímu stíhání v České republice vyhnul. V podrobnostech státní zástupce odkazuje na odůvodnění rozhodnutí obou soudů nižších stupňů.

11. Závěrem svého vyjádření pak s ohledem na výše uvedené shrnul, že dovolací námitky obviněného sice lze obsahově podřadit pod jím deklarované dovolací důvody, nicméně jsou zjevně neopodstatněné. Za tohoto stavu proto navrhl, aby takto podané dovolání Nejvyšší soud v neveřejném zasedání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

12. Vyjádření státního zástupce k dovolání podanému obviněným bylo následně soudem prvního stupně zasláno obhájci obviněného k případné replice, která však do okamžiku zahájení neveřejného zasedání o podaném dovolání nebyla Nejvyššímu soudu nikterak předložena.

III.
Přípustnost dovolání

13. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zjišťoval, zda je dovolání přípustné a zda vyhovuje všem relevantním ustanovením trestního řádu, tedy zda dovolání obviněného bylo podáno v souladu s § 265a odst. 1, 2 tr. ř., zda bylo podáno v zákonné dvouměsíční lhůtě a na příslušném místě v souladu s § 265e odst. 1, 3 tr. ř., jakož i oprávněnou osobou ve smyslu § 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř. Dále Nejvyšší soud zkoumal, zda dovolání splňuje obligatorní obsahové náležitosti upravené v § 265f tr. ř.

14. Po jeho prostudování Nejvyšší soud shledal, že obviněný všechna výše uvedená ustanovení trestního řádu respektoval, pročež předmětné dovolání vyhodnotil jako přípustné a vyhovující všem relevantním ustanovením trestního řádu, to znamená, že nebyly shledány žádné skutečnosti bránící jeho věcnému projednání.

IV.
Důvodnost dovolání

15. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů výslovně uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda lze obviněným uplatněné dovolací důvody považovat za některé z důvodů taxativně uvedených v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

16. V souvislosti s obviněným uplatněnými námitkami Nejvyšší soud v obecné rovině připomíná, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. nespočívá v jakékoliv nepřítomnosti obviněného u

hlavní líčení nebo při veřejném zasedání, nýbrž pouze v absenci, která je v rozporu se zákonným ustanovením, podle kterého nelze konat hlavní líčení nebo veřejné zasedání bez osobní účasti obviněného (viz aplikace ustanovení § 202 odst. 2 až 5 tr. ř. v případě hlavního líčení a § 263 tr. ř. v případě veřejného zasedání). Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má obviněný právo na to, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Toto právo je v soudním stadiu trestního řízení zabezpečeno právě povinností soudu obviněného předvolat k hlavnímu líčení a předvolat nebo vyrozumět jej i ohledně konaného veřejného zasedání (§ 198, § 233 tr. ř.). Porušení těchto ustanovení přitom může založit právě tento dovolací důvod (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. 57/2005-II).

17. Důvodem dovolání podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. je pak existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž by byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, nebo by byl v řízení mu předcházejícím dán některý ze zbylých důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř. Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo buď k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl řádný opravný prostředek zamítnut, přestože již v předcházejícím řízení byl dán některý z ostatních dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 tr. ř.

18. Nadto Nejvyšší soud i při respektování shora uvedeného interpretuje a aplikuje podmínky připuštění dovolání tak, aby dodržel maximy práva na spravedlivý proces vymezené Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a Listinou základních práv a svobod. Je proto povinen v rámci dovolání posoudit, zda nebyla v předchozích fázích řízení porušena základní práva obviněného, včetně jeho práva na spravedlivý proces (k tomu srov. Stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14).

V.
K meritu věci

19. Nejvyšší soud v duchu výše citované judikatury Nejvyššího i Ústavního soudu zkoumal, zda dovolání obviněného L. T. Q. splňuje kritéria jím uplatněných dovolacích důvodů. Po prostudování obsahu dovolání a připojeného spisového materiálu přitom dospěl k závěru, že obviněným uplatněné dovolací námitky sice jím uplatněným dovolacím důvodům odpovídají, nicméně jako takové jsou zcela zjevně neopodstatněné.

20. Nejprve je namístě zopakovat, že v této věci Nejvyšší soud již jednou rozhodoval, a to usnesením ze dne 16. 12. 2021, sp. zn. 11 Tdo 1226/2021, kterým původní rozhodnutí soudů obou nižších stupňů zrušil, načež soudu prvního stupně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Nejvyšší soud ve svém kasačním usnesení soudům nižších stupňů fakticky vytkl to, že v rámci svého dosavadního postupu nedostatečně zkoumaly, zda již v předchozích fázích řízení byly ve vztahu k osobě obviněného řádně splněny všechny zákonné podmínky § 302 a násl. tr. ř. pro konání řízení proti uprchlému. Nařídil tedy Krajskému soudu v Ostravě, aby ověřil trvání či případnou změnu stavu panujícího v tomto směru v přípravném řízení, tedy zda jsou i ve fázi soudního řízení (tj. po podání obžaloby) dány všechny zákonné podmínky pro konání tohoto zvláštního způsobu řízení.

21. Podle tvrzení dovolatele Krajský soud v Ostravě, stejně jako při svém prvním rozhodování v této věci, porušil ustanovení o jeho přítomnosti u veřejného zasedání tím, že usnesením ze dne 6. 11. 2023, sp. zn. 32 T 7/2020, rozhodl podle § 302 a násl. tr. ř. o konání řízení proti uprchlému, aniž však pro takovýto postup existovaly zákonné podmínky. V důsledku nezákonnosti postupu orgánů činných v trestním řízení tak bylo obviněnému znemožněno vystupovat v řízení osobně jak u hlavního líčení, tak u veřejného zasedání, čímž došlo k jeho zkrácení na jeho právu na obhajobu. Tuto svoji námitku

dovolatel v prvé řadě opřel o argumentaci, v níž označil za spekulativní závěr krajského soudu o tom, že se vyhýbá svému trestnímu stíhání vedenému v České republice, jelikož se tento závěr podle jeho mínění neopírá o žádné relevantně zjištěné poznatky. V druhé řadě pak obviněný spatřuje pochybení soudu prvního stupně v tom, že i nadále považuje za nedostatečné kroky, jimiž se krajský soud pokoušel zjistit místo jeho pobytu a zajistit jeho přítomnost pro účely trestního řízení. Toto blíže neodůvodněné konstatování pak dovolatel doplnil tvrzením o řadě nedostatků, které podle jeho mínění vykazovaly s ohledem na jejich obsah a formu úkony, jimiž se soud prvního stupně po neúspěšné realizaci právní pomoci pokusil o zjištění aktuálního místa jeho pobytu.

22. V prvé řadě Nejvyšší soud podotýká, že právo obviněného na obhajobu představuje jedno z nejdůležitějších procesních práv, což jen potvrzuje jeho ústavně právní ochrana (čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod) a dále garance jeho ochrany v mezinárodních smlouvách o lidských právech a svobodách (např. čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb.). Jeho porušení se tedy považuje za podstatnou vadu řízení ve smyslu § 188 odst. 1 písm. e) a § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.

23. K rozhodnutí o konání řízení proti uprchlému poté, co byla ve věci podána obžaloba, je ve smyslu § 305 tr. ř. příslušný soud oprávněn přistoupit (a to buď na návrh státního zástupce, který může být učiněn již v podané obžalobě, nebo i bez takovéhoto návrhu) jen tehdy, shledá-li za splněné zákonné podmínky pro použití tohoto zvláštního způsobu řízení, jež jsou vyjádřeny v § 302 tr. ř. Podle citovaného ustanovení lze řízení proti uprchlému konat proti tomu, kdo se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá. Podstata řízení proti uprchlému tedy spočívá v tom, že trestní řád umožňuje výjimečně konat řízení i v nepřítomnosti obviněného, kterého nelze postavit před soud, a který dokonce ani nebyl vyslechnut v žádném stadiu řízení, ani mu nebylo osobně sděleno obvinění z trestného činu, ježto se trestnímu stíhání úmyslně vyhýbá svým pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá. Současně platí, že důvody pro konání řízení proti uprchlému mohou nastat kdykoli v jeho průběhu, právě jako mohou kdykoli a v kterékoli jeho fázi pominout.

24. K závěru o tom, že se určitá osoba úmyslně vyhýbá trestnímu řízení svým pobytem v cizině, lze dojít zejména tehdy, pokud opustila území České republiky, případně pokud se s tímto záměrem již zdržuje v cizině. Naopak samotný pobyt v cizině sám o sobě nepředstavuje důvod pro vedení řízení proti uprchlému. Nejprve totiž musí být zjištěn motiv, tj. snaha obviněného uprchnout nebo se vyhnout trestnímu stíhání právě pobytem v cizině. Za takovou skutečnost však nelze bez dalšího považovat situaci, kdy se obviněný zdržuje v cizině nebo kdy není známo místo jeho pobytu, neboť z hlediska splnění podmínek pro vedení tohoto zvláštního způsobu řízení musí být vždy zjištěn jeho motiv, tedy konkrétně jeho snaha uprchnout nebo se ukrýt a tímto způsobem se vyhnout trestnímu řízení. Závěr o tom, že se obviněný účelově vyhýbá trestnímu řízení svým pobytem v cizině, současně nelze dovodit pouze z toho, zda je jeho pobyt v cizím státě legální či nikoli, neboť pro naplnění podmínek § 302 a násl. tr. ř. je třeba, aby byl k opuštění území České republiky nebo zdržování se na území cizího státu veden úmyslem vyhnout se trestnímu řízení, jímž je v České republice reálně ohrožen. Pro závěr o vyhýbání se trestnímu řízení není v tomto smyslu rozhodné, zda jde o státního občana České republiky, cizince nebo osobu bez státní příslušnosti (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. 38/1995 Sb. rozh. tr.). Zároveň ovšem platí, že řízení proti uprchlému nelze vést, jestliže je zjištěno, že obviněný se v cizině nemůže svobodně rozhodovat o svém pobytu, např. proto, že se tam nachází ve vazbě či výkonu trestu (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. 2/2004 Sb. rozh. tr.).

25. V souladu s obecně respektovanou trestněprávní teorií je také na místě zdůraznit, že řízení proti uprchlému je možno vést zcela výjimečně a jen v nezbytně nutných případech, když dlouhodobá nedostupnost obviněného pro příslušné orgány veřejné moci může reálně zmařit naplnění samotného účelu trestního řízení, jímž je zejména náležité objasnění trestné činnosti pachatele a jeho spravedlivé potrestání podle zákona (§ 1 odst. 1 věta první tr. ř.). Pakliže je místo pobytu obviněného

na území cizího státu známo, lze řízení proti uprchlému konat jen za předpokladu, že není možné příslušný cizí stát, na jehož území se zdržuje, požádat podle mezinárodního práva o převzetí jeho trestního stíhání, popř. tomuto státu předat jeho trestní stíhání, přičemž v úvahu nepřichází ani jeho vyžádání z ciziny nebo jeho převzetí z jiného členského státu Evropské unie (srov. § 105 a násl. a § 189 a násl. zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „z. m. j. s."). K tomu blíže DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. Trestní řád. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2017, s. 633–634. Pominout přitom nelze ani další možnosti, jež mezinárodní právo cestou mezinárodní právní pomoci ve věcech trestních za podmínek stanovených z. m. j. s., popř. mezinárodní smlouvou, jíž je Česká republika vázána, skýtá, tedy mimo jiné doručení potřebných písemností obviněnému do cizího státu, kde se prokazatelně zdržuje (srov. § 39 a násl. z. m. j. s.), či provedení určitých úkonů za účasti obviněného pobývajícího v cizině prostřednictvím videokonferenčního zařízení (srov. § 57 a násl. z. m. j. s.) apod.

26. Naopak za skrývání se je namístě považovat takové maření průběhu trestního řízení, kdy se pachatel na území České republiky ukrývá a brání tak svému dopadení a zajištění. Způsob jeho jednání lze částečně srovnat s důvody tzv. útěkové vazby ve smyslu § 67 písm. a) tr. ř. Znak skrývání se ovšem není naplněn tehdy, jestliže obviněný často mění místo svého pobytu či zaměstnání za předpokladu, že přitom plní zákonem uložené povinnosti (např. přihlášení se k trvalému pobytu; srov. k tomu rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2003, sv. 20, T 473). Podobně nejde o skrývání v případě, kdy se pachatel střídavě zdržuje v místě svého trvalého pobytu a v místě (místech) přechodného pobytu. Pro závěr o tom, že se obviněný skrývá, tedy nestačí pouhé zjištění, že se nezdržuje v místě svého bydliště a opakovaně si nevyzvedává obsílky a předvolání zasílané mu orgány činnými v trestním řízení. V takovém případě je namístě učinit veškeré úkony vedoucí ke zjištění důvodů nepřítomnosti obviněného a k případnému vypátrání jeho pobytu (např. vydání příkazu k zatčení podle § 69 odst. 1 tr. ř.).

27. Aplikují-li se pak výše uvedená teoretická východiska na nyní projednávanou věc, nemohl Nejvyšší soud přiznat opodstatnění tvrzení obviněného o spekulativnosti závěru Krajského soudu v Ostravě stran toho, že se obviněný vyhýbá trestnímu řízení svým pobytem v cizině. Soud prvního stupně totiž tento svůj závěr nevystavěl na prostém zjištění o vycestování obviněného z území České republiky a z jeho setrvání ve Vietnamu, jehož je obviněný státním příslušníkem. Vycházel naopak z řady dalších skutečností zjištěných nejen v přípravném řízení, ale i v rámci jeho nového rozhodování po zrušení prvního odsuzujícího rozsudku kasačním rozhodnutím dovolacího soudu. Tyto skutečnosti, jež bylo nutno hodnotit v jejich vzájemném kontextu a nikoliv jednotlivě, jak to učinil obviněný ve svém dovolání, pak podle zjištění Nejvyššího soudu opodstatňují závěr, že se obviněný po objevení pěstírny konopí ve XY orgány činnými v trestním řízení musel dozvědět o hrozbě svého trestního stíhání, načež v důsledku této skutečnosti vycestoval z území České republiky, čímž se dostal mimo dosah tuzemských orgánů činných v trestním řízení. Zároveň bylo krajským soudem v návaznosti na jím vyžádanou právní pomoc ve Vietnamu zjištěno, že obviněný jakožto státní příslušník tohoto státu po přicestování na jeho území prodal svůj zde vlastněný byt a stal se pro tamní orgány veřejné moci nedosažitelným, když jim není ani známo, že by měl území Vietnamu znovu opustit.

28. Ve vztahu k výše uvedenému z příslušného spisového materiálu vyplynulo, že obviněný před svým odjezdem do Vietnamu (k němuž došlo dne 9. 5. 2017) setrvával na území České republiky dlouhodobě, pročež mu bylo vydáno povolení k pobytu platné od 20. 9. 2006 v kategorii trvalý pobyt občana 3. státu – rezident. V České republice též vyvíjel podnikatelskou činnost a toto své podnikání zde veřejně propagoval prostřednictvím sociální sítě Facebook. Z toho bylo možno dovozovat jeho úmysl pobývat v České republice trvale. Zároveň byl z řady podkladů (jejichž podrobný obsah zde není třeba, a to zejména z důvodu procesní ekonomie, opětovně detailně rekapitulovat) zjevný charakter a četnost úkonů, jimiž se obviněný podílel na chodu pěstírny konopí v obci XY, jakožto i na prodeji drogy z tohoto konopí vyrobené. Obviněný tak činil po delší dobu a v úzké kooperaci s dalšími

již odsouzenými osobami a s některými z nich byl v pravidelném kontaktu. Provoz pěstírny umístěné ve XY byl přitom ukončen až zásahem orgánů činných v trestním řízení dne 23. 2. 2017, tedy pouhý týden poté, co byl obviněný zachycen v rámci sledování osob a věcí při cestě z Prahy do Olomouce a při nákupu zboží určeného k zajištění chodu této pěstírny. Obviněný následně dne 9. 5. 2017 legálně odcestoval do Vietnamu, kde v červenci roku 2018 prodal jím vlastněný byt a novou adresu pobytu tamním orgánům veřejné moci nenahlásil, pročež není tuzemským ani vietnamským orgánům činným v trestním řízení známo aktuální místo jeho pobytu, ani žádná jiná adresa, na kterou by mu bylo možno řádně doručovat písemnosti.

29. S ohledem na výše uvedené je třeba konstatovat, že obviněnému lze dát za pravdu v tom ohledu, že oporu ve spisovém materiálu nemá závěr krajského soudu o tom, že by mu v době jeho pobytu v cizině musela být předána zpráva o tom, že dne 20. 6. 2017 došlo na území České republiky k zadržení části osob, s nimiž dříve páchal projednávanou trestnou činnost. Otázku toho, zda se obviněný dozvěděl o zadržení části spolupachatelů v průběhu svého pobytu ve Vietnamu, ovšem nepovažuje Nejvyšší soud za rozhodnou. Výše uvedená zjištění jednak stran způsobu zapojení jeho osoby do provozu pěstírny ve XY a současně stran jeho následného jednání totiž fakticky vylučují variantu, že se obviněný v průběhu více než dvou měsíců po jejím odhalení o této skutečnosti nedozvěděl, pročež si musel být vědom mimo jiné i toho, že je vyšetřována trestná činnost spojená s jejím provozem. Pokud tedy obviněný následně vycestoval do Vietnamu, zde prodal jím vlastněný byt, stal se nedosažitelným pro tamní orgány veřejné moci a zároveň změnil svůj dosavadní způsob života, když se do té doby živil podnikatelskou činností, kterou čile veřejně propagoval, a to včetně místa, kde tuto vykonával, pak nelze než uzavřít (a to bez ohledu na to, zda měl podle vietnamského právního řádu povinnost ohlásit změnu místa svého pobytu), že objektivně učinil vše proto, aby znemožnil českým orgánům činným v trestním řízení provedení nezbytných procesních úkonů trestního řízení v souvislosti se zahájením trestního stíhání jeho osoby. Dovolatel tedy fakticky usiloval o to, aby bylo zhaceno samotné dokazování a sám se vyhnul své eventuální trestní odpovědnosti za skutek, pro který mělo být tuzemskými orgány činnými v trestním řízení v nyní posuzované věci zahájeno jeho trestní stíhání.

30. Pokud obviněný nad rámec odmítnutí výše uvedených skutečností jakožto neprůkazných dále poukázal na usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2022, sp. zn. 32 T 7/2020, jímž byla věc vrácena podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. k došetření státnímu zástupci, pak je na místě konstatovat, že tento odkaz je s ohledem na fakt, že odkazované usnesení bylo zrušeno usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 3. 2022, sp. zn. 6 To 13/2022, zcela irelevantní. Zrušené usnesení Krajského soudu v Ostravě přitom obsahovalo úvahy tohoto soudu opírající se pouze o skutečnosti zjištěné v přípravném řízení, tedy předtím, než soud prvního stupně učinil pokus o realizaci právní pomoci ve Vietnamu a v návaznosti na to získal další poznatky o tom, že obviněný na území tohoto cizího státu činil kroky, jimiž znemožnil příslušným orgánům Vietnamské socialistické republiky realizaci právní pomoci a zajištění své osoby pro účely trestního stíhání probíhajícího v České republice.

31. Jak je patrno z odůvodnění kasačního usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2021, sp. zn. 11 Tdo 1226/2021, dovolací soud přistoupil ke zrušení prvních meritorních rozhodnutí obou soudů nižších stupňů proto, že tyto soudy po podání obžaloby (jakož i v pořadí prvního odvolání ze strany obviněného) neučinily žádné faktické kroky, jež by vedly k ověření původního tvrzení státního zástupce (plynoucího již z přípravného řízení), že se obviněný svým pobytem ve Vietnamu prokazatelně vyhýbá trestnímu stíhání, které je proti jeho osobě v České republice vedeno, s tím, že nepřichází v úvahu předání jeho trestního stíhání do Vietnamské socialistické republiky, jejímž je občanem. Soudy nižších stupňů se tedy v původním řízení nikterak nepokusily o faktické zajištění osoby obviněného pro účely jeho trestního stíhání probíhajícího v České republice, a to přesto, že jim bylo známo, kde obviněný na území Vietnamu jako občan této země zcela legálně od 9. 5. 2017 pobýval. Dovolatel v souvislosti s tímto konstatováním svoji námitku o nenaplnění zákonných

podmínek pro zahájení trestního stíhání ve smyslu § 302 a násl. tr. ř. opřel rovněž o argumentaci, v níž namítl, že Krajský soud v Ostravě tyto Nejvyšším soudem vytčené chyby nenapravil, když jeho úkony nelze považovat za dostatečné pro zajištění jeho osoby.

32. Nejvyšší soud k danému konstatuje, že v tomto ohledu je námitka obviněného neopodstatněná, jelikož ze spisového materiálu v souladu se závěry odvolacího soudu shledal, že soud prvního stupně v intencích kasačního usnesení dovolacího soudu řádně postupoval a při svém novém rozhodování, následujícím až po vydání kasačního usnesení, řádně v jeho intencích činil takové kroky, jimiž směřoval k zajištění osoby obviněného pro účely jeho trestního stíhání v České republice. Zároveň tímto postupem byly vyloučeny veškeré pochybnosti o tom, zda obviněný skutečně nemohl bez úmyslu vyhýbat se svému trestnímu stíhání vycestovat na území Vietnamu coby svého domovského státu, zde být kontaktní a zdržovat se na území tohoto státu na krajskému soudu známé adrese. Za tímto účelem se tedy Krajský soud v Ostravě, a to zcela v souladu s tím, kterak mu byla možnost tohoto postupu nastíněna v předchozím zrušujícím usnesení Nejvyššího soudu, pokusil na základě jím vyžádaného stanoviska od Ministerstva spravedlnosti České republiky o doručení opisu obžaloby obviněnému a o jeho předvolání k hlavnímu líčení, a to prostřednictvím realizace žádosti o právní pomoc vypracované v souladu se Smlouvou mezi Československou socialistickou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních ze dne 12. 10. 1982. Z následného sdělení Ministerstva spravedlnosti České republiky, které bylo soudu doručeno dne 25. 9. 2023 spolu s dopisem Nejvyšší lidové prokuratury Vietnamské socialistické republiky ze dne 14. 8. 2023, ovšem vyplynulo, že obviněný se již na původně známé a zjištěné adrese nezdržuje, přičemž svého bytu se v měsíci červenci roku 2018 zbavil s tím, že jeho aktuální pobyt není příslušným orgánům Vietnamské socialistické republiky znám. Ani Krajskému soudu v Ostravě přitom nebyla známa nová či jakákoli jiná možná adresa dovolatele, jejímž sdělením dotčený orgán Vietnamské socialistické republiky podmínil další pokusy o realizaci právní pomoci. Soud prvního stupně se tedy poté znovu pokusil zajistit nové poznatky k aktuálnímu pobytu obviněného, když za tímto účelem ověřil, že se obviněný nenachází ve vazbě či výkonu trestu v České republice. Současně dne 2. 10. 2023 požádal dozorového státního zástupce o provedení opětovného šetření cestou styčného důstojníka Policie České republiky ve Vietnamské socialistické republice, přičemž otázky stran dalšího postupu konzultoval též s vrchním komisařem Národní protidrogové centrály SKPV, Expozitura Brno, který věc konzultoval se styčným důstojníkem ve Vietnamské socialistické republice. Žádný z těchto postupů ovšem nevedl k zjištění nových relevantních informací k místu aktuálního pobytu obviněného, když bylo zároveň zjištěno, že od vietnamské strany aktuálně nelze očekávat sdělení jakýchkoliv nových skutečností, neboť obviněný podle informace tamního Ministerstva veřejné bezpečnosti naposledy přicestoval do Vietnamské socialistické republiky v měsíci květnu roku 2017, rok na to prodal svůj byt, a od té doby nemají tamní orgány žádné informace ani o jeho případném vycestování do zahraničí ani o jeho pobytu na jiném místě ve Vietnamu.

33. Obviněný k výše uvedené žádosti o právní pomoc a výsledkům její realizace namítl zejména to, že nadále nepovažuje kroky Krajského soudu v Ostravě za dostatečné, načež vyjádřil blíže neodůvodněný požadavek, aby tento soud po delší dobu podrobněji pátral po místu jeho pobytu. Ve vztahu k takto formulované dovolací argumentaci lze obecně konstatovat, že Krajský soud v Ostravě měl předchozí kasační usnesení Nejvyššího soudu, stejně jako důvody, které vedly k jeho vydání, řádně na paměti a plně je respektoval, načež v jeho intencích provedl veškeré úkony, které byly nezbytné pro to, aby mohl učinit závěr, zda lze osobě obviněného cestou právní pomoci doručit obžalobu a předvolat jej k hlavnímu líčení či nikoli, resp. zda se obviněný nenachází na krajskému soudu známé adrese a zda je vyloučena možnost, že je kontaktním a nikterak se svému trestnímu stíhání nevyhýbá. Tímto postupem soud prvního stupně ve svém novém rozhodnutí při přezkumu zákonných podmínek pro vedení řízení proti uprchlému zhojil vady, jež mu byly vytýkány citovaným usnesením Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2021, sp. zn. 11 Tdo 1226/2021. Dovolací soud po

opětovném předložení věci s nově podaným (v pořadí již druhým) dovoláním obviněného přitom neshledal jakéhokoliv důvodu pro jeho další kasační zásah, neboť obviněným nebyly předloženy žádné pádné důvody, jimiž by se dovolací soud mohl zabývat a jež by mohly vést k závěru, že by dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu (ve spojení s meritorním rozhodnutím soudu prvního stupně) nemohlo obstát a mělo být zrušeno.

34. Na tomto závěru nemohlo ničeho změnit ani útržkovité tvrzení obviněného o dílčích pochybeních krajského soudu spojených s předvoláním cizince podléhajícího vízové povinnosti či jeho vlastní výklad sdělení od styčného důstojníka Policie České republiky ve Vietnamské socialistické republice či vrchního komisaře Národní protidrogové centrály SKPV, Expozitura Brno. Veškeré úkony navazující na neúspěšnou realizaci žádosti o právní pomoc, včetně doručení obžaloby a předvolání k hlavnímu líčení osobě obviněného, lze totiž ve vztahu k tomuto označit za podpůrné a byly formulovány v souladu s jejich účelem, kterým nebylo opětovné zjištění skutečností prokazujících to, zda se obviněný vyhýbá svému trestnímu stíhání, ale pouze ověřit možnost získání nových poznatků o aktuálním místu pobytu obviněného pro případnou opětovnou realizaci žádosti o právní pomoc, přičemž z dovolání obviněného není nikterak zřejmé, jak by obviněným předkládaný alternativní výklad jejich obsahu mohl ovlivnit závěry krajského soudu o naplnění zákonných podmínek pro vedení řízení proti uprchlému. Uvedené se pak týká rovněž obviněným tvrzených nedostatků poučení obsaženého v jeho předvolání, jelikož toto předvolání nebylo nikdy obviněnému řádným způsobem doručeno a nemohlo tak mít jakoukoliv relevanci ve vztahu k jím rozporované skutečnosti, zda bylo vedením řízení proti uprchlému i přes údajné nesplnění zákonných podmínek pro tento postup porušeno právo obviněného na obhajobu, čímž mohlo dojít k naplnění jím užitých dovolacích důvodů.

35. S ohledem na výše uvedené lze tedy uzavřít, že podle Nejvyššího soudu podmínky řízení proti uprchlému v nyní posuzovaném případě zjevně splněny byly, a to jak ve fázi přípravného řízení, tak v řízení před oběma soudy nižších stupňů. Na podkladě poznatků, jež byly získány orgány činnými v přípravném řízení a soudy po zrušení původního odsuzujícího rozsudku, bylo totiž možné učinit opodstatněný závěr o tom, že obviněný byl srozuměn s tím, že proti jeho osobě může být s vysokou mírou pravděpodobnosti zahájeno trestní stíhání, pročež opustil území České republiky s úmyslem se danému stíhání vyhnout, místo svého pobytu zastřel svým jednáním i pro vietnamské veřejné orgány, přičemž zajištění jeho osoby nebylo ani přes veškerou snahu Krajského soudu v Ostravě a využití institutu žádosti o právní pomoc adresované příslušným vietnamským orgánům v důsledku jednání obviněného možno realizovat. Ve shodě se závěry odvolacího soudu tedy Nejvyšší soud shledal, že po realizaci právní pomoci měl Krajský soud v Ostravě k dispozici dostatečně široký okruh konkrétních, hodnověrně zjištěných poznatků odůvodňujících závěr o tom, že obviněný uprchl z území České republiky za účelem vyhnutí se trestnímu stíhání a ukrývá se na neznámém místě ve Vietnamské socialistické republice. Pro postup podle § 302 tr. ř. byl tedy dán zákonný důvod i po podání obžaloby, pročež lze námitky obviněného spočívající v tvrzení opaku označit za neopodstatněné.

36. Obviněný v rámci svého dovolání uplatnil taktéž dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř., přičemž z obsahu jím podaného dovolání vyplývá, že tak učinil v jeho druhé alternativě, čímž poukázal na zamítnutí jím podaného řádného opravného prostředku odvolacím soudem, přestože v předchozím řízení byly – podle jeho názoru – dány důvody dovolání popsané v § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. Takto formulovaný důvod dovolání však může být úspěšný toliko v případě, že by byla skutečně zjištěna existence vytýkaných vad, které by zatěžovaly trestní řízení již před soudem prvního stupně. Jak bylo podrobně rozvedeno shora, rozsudek Krajského soudu v Ostravě však takovými vadami zatížen není, a proto nemohl být naplněn ani dovolatelem výslovně uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. v jeho druhé alternativě.

VI.
Závěr

37. V souvislosti s uplatněnou argumentací dovolatele je třeba opětovně zdůraznit, že obviněný L. T. Q. veškeré své dovolací námitky uplatnil již v předchozích stadiích trestního řízení, přičemž se s nimi oba soudy nižších stupňů řádně vypořádaly. V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za vhodné připomenout mimo jiné i právní závěr obsažený v usnesení Ústavního soudu dne 4. 5. 2005, sp. zn. II. ÚS 681/04, podle kterého právo na spravedlivý proces není možné vykládat tak, že garantuje úspěch v řízení či zaručuje právo na rozhodnutí, jež odpovídá představám stěžovatele (tj. obviněného). Uvedeným právem je zajišťováno „pouze“ právo na spravedlivé soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona a v souladu s ústavními principy.

38. Nejvyšší soud tak s ohledem na shora uvedené po přezkumu napadeného usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 10. 2024, sp. zn. 6 To 29/2024, jakožto i jemu předcházejícího postupu v rozsahu podaného mimořádného opravného prostředku dospěl k jednoznačnému závěru, že ve věci obviněného L. T. Q. nedošlo k porušení zákona ve smyslu jím uplatněných dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. d) a písm. m) tr. ř., ale ani žádného jiného z důvodů dovolání, kterak jsou v zákoně taxativně zakotveny. Jelikož bylo dovolání obviněného z výše rozvedených důvodů shledáno zjevně neopodstatněným, postupoval Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. a jím podané dovolání odmítl. O odmítnutí dovolání bylo rozhodnuto v neveřejném zasedání v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.